UUTISET

Pienillä kysymyksenasetteluilla saadaan puhumattomia asioita selviksi. **TYÖTERVEYSHOITAJA HELENA KOLARI-TEITTINEN, ETELÄ-SAVON TYÖTERVEYS**

Etelä-Savon työterveys lupaa ottaa yhteyttä kahdessa viikossa

Etelä-Savon työterveys pystyy tekemään tilakäynnit ajallaan, sillä henkilökuntaa on riittävästi.

KARI SALONEN

Milla Suuronen (oik.) punnitsee eri tyyppisiä rehunannostelijoita. Leena Räisänen (vas.) ja Helena Kolari-Teittinen opastavat.

PERTUNMAA (MT)
Etelä-Savon työterveys lupaa maatiloille pikaista yhteydenottoa ja tilakäynnistä sopimista, kun uusi viljelijä ilmoittautuu mukaan työterveyshuoltoon.

Työterveyshoitaja **Helena Kolari-Teittinen** sanoo, että maatilalle soitetaan parissa viikossa. Samalla kysytään terveydestä ja apuvälineiden tarpeesta: tarvitaanko maatalousneuvojan vai työfysioterapeutin neuvoja?

Tilakäynneille lähtijöiden joukko määräytyy sen mukaan, mitä alkukeskustelussa tulee ilmi. Työterveyspsykologi voi lähteä mukaan, mutta häntä kysytään harvoin.

Emäntä voi pyytää psykologia, mutta isäntä vastustaa. Koetaan, että asioista on helpompi keskustella kotona.

”Pienillä kysymyksenasetteluilla saadaan puhumattomia asioita selviksi.”

Kaikki tilakäynnit tehdään aikataulussa

Etelä-Savon työterveys on kuusivuotias liikelaitos, jota Mikkelin kaupunki hallinnoi. Sillä on 17 000 asiakasta, joista 950 on viljelijöitä.

Liikelaitoksen 50 palkkalaisen joukossa työskentelee kaksi psykologia sekä kymmenen erikoislääkäriä, joukko työterveyshoitajia ja työfysioterapeutteja.

Kolari-Teittinen haarukoi terveystarkastuksen hinnaksi keskimäärin 50 euroa. Tilakäynti tehdään maksutta.

Moni viljelijä ostaa sairaanhoitonsa työterveyshuollosta. ”Kansaneläkelaitos korvaa sitä vain viljelijöille. Lopun menon he voivat vähentää verotuksessa.”

Mikkelin seudulla on orastavaa kilpailua työterveyshuollossa, sillä Terveystalo osti paikallisen toimijan. Eronneet lääkärit perustavat nyt uutta yritystä.

Terveystalon omistaa kansainvälinen sijoitusyhtiö. Yhtään työterveyshuollon viljelijäasiakasta yhtiöllä ei tiettävästi ole Etelä-Savossa.

Lisämaksuja ei peritä

Terveystalo perii työterveyshuollosta paikoin jopa 200 euron lisämaksua. Mikkelin seudun kilpailijat eivät niitä peri. Kela ei maksa korvausta yli 80 eurosta.

Etelä-Savon työterveys toteuttaa viljelijöiden työterveyshuoltoa valtakunnalliseen malliin. Tilakäynti tehdään joka neljäs vuosi. Terveystarkastus ja työoloselvitys vuorottelevat.

Uusia liittyjiä haetaan messuilta ja maatalousnäyttelyistä. Luopujat kannustavat jatkajia mukaan. Ilmoittautumisia tulee silti vain yksittäin.

Moni vastaa saavansa työterveyshuollon palkkatyönsä kautta. Siitä ei Kolari-Teittisen mukaan saa neuvoja maatalostyön ongelmiin, eikä tilakäyntejä tehdä.

”Työterveyshuollot eivät ole sama asia.”

Työeläkekuntoutuksena viljelijä voi saada lypsinkiskot tai rehunjakovaunun tai traktorin istuimen työtä helpottamaan, jos työterveyshuolto pitää hänen työkykyään uhattuna.

”Meiltä löytyy keinoja puutua ennalta ehkäisevästi työn ongelmiin”, työfysioterapeutti **Leena Räisänen** lupaa.

JUHANI VIITALA

Kuntoutuskurssi merkitsi lottovoittoa

Maatalousyrittäjä **Milla Suuronen** Pertunmaalla pitää ammatilliselle kuntoutuskurssille pääsyä lottovoittona itselleen.

”Se merkitsee minulle enemmän kuin mikään raha”, Suuronen vertaa.

Työterveyshuollon kautta järjestyi peruutuspaikka Aslakkuntoutukseen. Nuorella viljelijällä oli ongelmia ranteissa ja lypsyllä kyykkimisessä.

Kuntoutuksessa Suuronen sai henkilökohtaisen kuntoutussuunnitelman. Nyt kurssin oppeja pystyy hyödyntämään työssä.

Aloittava viljelijä liittyi työterveyshuoltoon viisi vuotta sitten. Ensimmäinen tilakäynti tehtiin seuraavana vuonna ja toinen tänä vuonna.

”On laatua ja tuloksellisuutta”, Suuronen kehuu Etelä-Savon työterveyttä.

Työterveyshuolto opastaa työasennoissa ja rehunjaossa. Lypsinjakkara säästää kyykkimisiä. Toispolviasento ja polvisuojat sekä lypsinkiskot helpottavat työntekoa.

Työfysioterapeutti **Leena Räisänen** suosittaa reisilihaksien vahvistajaksi pyöräilyä ja kuntopyöräilyä sekä vesijuoksua ja -jumppaa.

Pienkuormaajalla ajo tekee tiukkaa satavuotiaan navetan ovissa. Paksujen 1,20-metristen seinien suojissa hoidetaan 30-päistä karjaa.

Suuronen osallistui terveiden elämäntapojen tuuletukseen viljelijäkurssilla. MTK-Pertunmaa osallistui kustannuksiin. Työterveyshuolto järjesti kurssin.

Pilottikurssilaiset keskustelivat EU-stressistä ja työstressistä palautumisesta. Alkoholi ei siihen sovi. Kehon koostumista mitattiin ja painonhallintaa opittiin.

”Alustukset virittivät syvällisiä keskusteluja”, työterveyshoitaja **Helena Kolari-Teittinen** koki.

JUHANI VIITALA

» Kuntoutuskurssi merkitsee enemmän kuin mikään raha.

FAKTAT

Liikelaitos huoltaa tuhat viljelijää

Etelä-Savon työterveys järjestää työterveyshuoltoa liki tuhannelle viljelijälle Mikkelin seudulla. Kaikkiaan asiakkaita on 17 000.
Mikkelin kaupungin hallinnoima liikelaitos perustettiin kuusi vuotta sitten. Liikevaihto nousee tänä vuonna 4,4 miljoonaan euroon.
Pertunmaa ja Mäntyharju liittyivät liikelaitokseen ja sittemmin myös Etelä-Savon sairaanhoitopiiri, Juva, Kangasniemi, Puumala ja Suomenniemi.
Yrityksessä työskentelee 50 ihmistä, joista kymmenen on erikois- ja työterveyslääkäreitä. Kaksi tekee lisäksi ostopalveluja.
Työterveyshoitajia on 16 ja työfysioterapeutteja 6. Listoilla on 2 työterveyspsykologia.
Liikelaitos kattaa toimintakulunsa, mutta voittoa sen ei tarvitse tuottaa. Voitot menevät Mikkelin kaupungille, jos niitä jää yli.
Kaupunki lainasi rahaa liikelaitokselle sen kahtena ensimmäisenä tappiollisena vuonna. Sen jälkeen toiminta on kyetty kustantamaan itse.

PÄIVÄN KYSYMYS

Mitä virkaa on kansalaisaloitteella?

Oikeusministeriö avasi 1. joulukuuta verkkopalvelun kansalaisaloitteiden tekemiseksi ja kannatusilmoitusten keräämiseksi. Aloite pääsee eduskunnan käsittelyyn, mikäli sitä kannattaa vähintään 50 000 äänioikeutettua Suomen kansalaista kuuden kuukauden kuluessa.

Mihin kansalaisaloitetta tarvitaan, lainsäädäntöneuvos Tuula Majuri oikeusministeriöstä?

Sen tarkoituksena on laajentaa kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ja myös vahvistaa suoraa demokratiaa.

Eikö vaikuttamiseen riitä, että äänestää vaaleissa?

Äänestysaktiivisuus on laskenut ja on ajateltu, että kansalaisaloite voi saada vieraantuneet kiinnostumaan päätöksenteosta ja aktivoida ihmisiä osallistumaan laajemminkin.

Millä painoarvolla eduskunta käsittelee aloitteet?

Yhtään aloitetta ei ole vielä käsitelty, joten kokemusta ei ole. Mutta koska takana on 50 000 kansalaista, aloite rinnastetaan vähintään sadan kansanedustajan lakialoitteeseen. Sillä on siten etusija muihin kansanedustajien lakialoitteisiin nähden. Muiden aloitteiden ja hallituksen esitysten tapaan se voidaan hylätä, hyväksyä tai hyväksyä muutettuna.

Mistä aiheista aloitteita on tehty tai tekeillä?

Suomen ensimmäinen täyden kannattajalistan kerännyt kansalaisaloite oli aloite turkistarhauksen kieltämiseksi. Kansalaisaloite.fi-palvelussa kerätään nimiä muun muassa autoverolain kumoamiseksi, kesäajasta luopumiseksi, energiajuomien kieltämiseksi lapsilta sekä kansanäänestyksen järjestämiseksi mietojen alkoholijuomien myynnistä ja Suomen EU-jäsenyydestä.

EIJA MANSIKKAMÄKI

UUTISTAUSTA

Tuottaja kuuntelee, kun kritiikki on rakentavaa

Rakentava suhtautuminen ja toteutuskelpoiset ehdotukset ovat kirjailija **Elina Lappalaisen** keinot välttää vastakkainasettelua maanviljelijöiden kanssa.

”Kyllä tuottajilla on valmiutta kuunnella sitä, mitä kuluttaja haluaa”, hän arvioi, vaikka on ollut kriittinen ruuan tuotantoa kohtaan.

”Esimerkiksi Atrian sikaseminaarissa tultiin kiinnostuneena kuuntelemaan, kun kritiikkini oli maltillista”, Lappalainen sanoi.

Kysymys vastakkainasettelusta nousi esille, kun Lappalainen puhui sunnuntaina Eettisillä joulumarkkinoilla Helsingissä eläinten oikeuksista ja ruuan tuotannon etiikasta.

Keskustelu tuotantoeläinten oloista tuottajien ja kansalaisjärjestöjen välillä ei ole ollut kovinkaan rakentavaa. Pikemminkin päinvastoin.

Lappalainen on viime aikoina puhunut paljon maataloudesta. Hän on noussut julkisuudessa ruuantuotannon asiantuntijaksi kirjoitettuaan kirjan Syötäväksi kasvatetut mutta ei edusta kansalaisjärjestöjä.

Siksi hän on vahva ääni, jota kuunnellaan.

Kysymyksiin tulee vastata

Lappalaista astetta reippaampia toimia vaati eläinaktivisti **Saila Kivelä**. Kivelä edustaa mielipidettä, joka väistämättä aiheuttaa vastakkainasettelua. Hän on Oikeutta eläimille -yhdistyksen aktiivi ja toinen vuonna 2009 sikatilojen salakuvaamisesta syytetyistä.

”Laki muokataan siten, että se sopii siihen tarpeeseen, minkä ihminen on eläimelle asettanut. Laki ei perustu siihen, mikä eläimen tarve olisi”, hän vastasi kysymykseen uuden eläinsuojelulain valmistelusta.

Kivelä kysyi asioita, joita moni kaupungeissa miettii:

Mikä on riittävä hyvinvointi tuotantoeläimelle? Miksi lemmikkien hyvinvoinnin pitää olla tuotantoeläinten hyvinvointia parempi? Onko tuotannon epäkohtien paljastaminen muuttanut mitään?

Kysymykset ovat aiheellisia. Lappalaisen mielestä niihin tulee vastata.

Vastauksilla on väliä, koska kansalaisjärjestöt ovat saaneet aseman, joka kuuluisi medialle. Järjestöt kaivavat tietoja eläinten tuotannosta, joita media tarkastamatta toistaa, vaikka toimittajien pitäisi itse etsiä tiedot.

Lappalainen syyttääkin toimittajia laiskoiksi.

”Media on ulkoistanut elintarvikeketjun seurannan kansalaisjärjestöille.”

Ei hän helpolla päästä tuottajiakaan.

”Toimittajille valitaan tuottajien kannalta tarkoituksenmukaiset tilat, joille pääsee vierailemaan. Jos itse yrittää järjestää vierailua, maitotiloille pääsee usein helposti, sikatiloille pääsy on vähän vaikeampaa.”

Lappalaisen mukaan broilerihalliin on hyvin vaikea päästä.

Avoimuus on tärkeää, jotta kuluttaja voisi itse päättää, mitä mieltä eläinten oloista on. Nyt viestiä värittää joko tuottaja tai kansalaisjärjestö.

”Me ollaan aika pihalla siitä, miten ruokaa tuotetaan”, Lappalainen tuumasi.

Vastuu on poliitikoilla

Molemmat toivovat vastuunkantoa poliitikoilta. Ongelmat ovat heidän mielestään rakenteellisia, eikä yrittäjää voi yksin syyllistää.

”Kuvausten jälkeen yksittäiset tilat saatiin syyllisiksi, vaikka kyllä korkeammalla tasolla tiedetään, millaista tiloilla on. Toivoisin, että keskustelu siirtyisi tiloista poliitikoihin ja korkeammalle tasolle. Tarkoitus on kritisoida järjestelmää”, Kivelä kertoi salakuvauksista.

Molemmat ovat myös sitä mieltä, että tuottajan taloudellista asemaa on parannettava.

”Konkurssin partaalla oleva yritys ei investoi eläinten hyvinvointiin, päinvastoin”, Lappalainen sanoi.

AIMO VAINIO on Maaseudun Tulevaisuuden toimittaja.

aimo.vainio@MT1.fi

Tänä vuonna kohdistamme joulutervehdyksen
Hyvä Joulumieli -keräykseen.

YARA